

SLOVENSKI NAROD.

Izaja vsak dan popoldne izvenšči nedelje in praznike.

Insarati: Prostor 1 m/m x 54 m/m za male oglase do 27 m/m višine 1 K, od 30 m/m višine dalje kupčijski in uradni oglaš 1 m/m K 2—, notice, poslane, preklic, izjave in reklame 1 m/m K 3—, Poroke, zaroke 30 K. Zentne ponudbe, vsaka beseda K 2—. Pri večjih naročilih popust. Vprašanjem glede insarativ nai se priloži znamka za odgovor.

Upravništvo „Slov. Naroda“ in „Narodna Tiskarna“ Knaflcova ulica št. 5, pritrilčno. — Telefon št. 334.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani in po pošti:

v Jugoslaviji:		v inozemstvu:	
celoletno naprej plačan	K 300—	celoletno	K 420—
polletno	150—	polletno	210—
3 mesečno	75—	3 mesečno	105—
1	25—		35—

„Pri morebitnem povišanju se ima daljša naročilna doplačati. Novi naročniki nai pošljejo v prvič naročilno vedno t po nakaznici. Na samo plemenit naročila brez poslatve denarja se ne moremo odzrati.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knaflcova ulica št. 5, I. nadstropje. Telefon št. 34.

Dopise sprejema le podpisane in zadostno frankovane.

Rokopisov ne vrača.

Posamezna številka velja 1'20 K

Poštnina plačana v gotovini.

Represalije.

(Iz diplomatskih krogov.)

V Beogradu, o Veliki noči.

V zadnjem času se je pri nas mnogo razpravljalo o represalijah in o njihovih učinkih. Pojavili ste se dve struji, ena pro, druga contra represalijam. Ne mislimo pobijati niti te, niti one struje, pač pa se nam zdi umestno, da premostrimo učinek represalij posebno z zunanje-političnega stališča.

Na vprašanje: da li so represalije »potrebno zlo« in priporočljivo sredstvo, ali pa je bolje, da jih ne uporabljamo, je težko odgovoriti. Vse to je odvisno od vsakega posameznega slučaja in je zatorej odgovor v generalnem smislu skoro nemogoč. Represalije so dvorezen nož, ki v gotovih slučajih več škodi nego koristi. Kot maksima naj velja: uporabljati je treba represalije le v najskerajnjšem slučaju in še tistikrat je potrebno, dobro premisliti vse pro in contra in preračunati, kakšen bo eventuelen uspeh tega nevarnega sredstva. Vsaka represalija z ene strani bo gotovo rodila represalijo z druge strani in kot kontra-represalija pride zopet represalija in to se vleče — ne ad infinitum, marveč stvar lahko konča zelo tragično, namreč — z orožjem. Se velike sile si poprej dobro premislijo, predno sežejo po represalijah, kakšen učinek bodo napravile na zunanji svet. In naj si bodo te velike sile še tako močne, da bi lahko z orožjem v roki prisilile manjše ali večje države k popustljivosti, vendar se le redkokdaj poslužujejo tega skrajnega sredstva, ki ima lahko velik uspeh, lahko pa tudi izzove katastrofo — oborožen konflikt. Samo mimogrede naj omenim slučaj, ki se je dogodil v Avstriji, menda 1913. leta, ko je tržaški namestnik Hohenlohe izdal znano odredbo, da se morajo odpustiti iz službe vsi regnicoli, ki so bili nameščeni pri trzi. magistratu. Ta odredba je vzbudila v Italiji velikansko ogorčenje in je le malo manjkalo, da že ni takrat zarožljalo orožje. In vendar je bila takrat Avstrija v pravici.

Pa vzmimo današnje slučaje. Italijani in njihovi prijatelji Avstriji postopajo z našimi brati tako, da je njihovo postopanje izgovorilo v našem ljudstvu upravičeno ogorčenje. Naša javnost je zahte-

vala, naj se z Italijani in Avstriji pri nas prav tako postopa, kakor oni postopajo z našimi neosvobodjenimi brati. Nihče pa pri tem ne vpraša, kdo bo pri tem trpel in kakšne koristi bodo od tega imeli naši bratje.

Vprašanje je: ali nima država res nobenega drugega sredstva, da uveljavi svoje zahteve, kot edino le represalije? In ali je tudi res umestno in primerno, da sega ena država po nasilstvih zato, ker dela nasilje druga država?

Nel Poudarjali smo že, da so represalije skrajno sredstvo. Država ima toliko drugih sredstev na razpolago, da štiti svoje soplemenjake in pri tem varuje svoj ugled, da ji res ni potrebno, segati po tem skrajnem pripomočku. V tem stremljenju jo lahko uspešno podpirajo njeni državljani kot privatniki. Seveda morajo pri tem malo pozabiti na svoje osebne koristi, dobičke in interese, katere morajo podrediti državnemu blagru.

No, pri nas pa se je dogodilo, da smo kričali proti D' Annunziju, zahtevali vse mogoče represalije proti njemu in razbijali »okna, istočasno pa so tisti, ki so najbolj upili in kričali, dovažali na Reko živila, vtihotapljali tjakaj živino in skrbeli tako za prehrano D' Annunzijeve čet.

Napram Avstriji imamo lažje stališče nego napram Italiji. Avstrija se je obvezala v saint-germainski pogodbi (§ 62—69), da bodo narodnostne manjšine uživale v državi vse pravice. Tu ima naša država pravico in dolžnost napraviti sebi in našim rojakom na Koroskem, da jih štiti in brani z vso odločnostjo. In ako bi to vse nič ne pomagalo, imamo še druga pota na razpolago, predno sežemo po represalijah. To da pri nas niso hoteli čakati na mirno rešitev spornih vprašanj, marveč so enostavno kar zahtevali represalije. Istočasno pa so na Dunaju in v Gradcu delali kupčije in spravljali v svoje malhe ogromne dobičke. Na drugi strani pa se je — kar gotovo ni oportuno — kar javno začelo razpravljati o načinu, kako naj se postopa z Nemci in kakšna sredstva naj se uporabljajo, zato se ni čuditi, da so naši na-

sprotniki že prej vedeli, kaj se namerava, kakor pa — naša centralna vlada.

Ako se zahteva že v notranji politiki, da se karte ne smejo preveč kazati, da je boljši molk, je molk naravnost prvi pogoj in glavno načelo v zunanji politiki, ko ne gledajo na človeka samo lokalni, ampak ko pazijo nanj tudi zunanji nasprotniki, ko opazuje ves svet delovanje države, njeni prijatelji kakor tudi njeni odkriti in »prikriti« sovražniki. Pri nas pa se menda še nismo privadili temu, da smo država, torej mednarodni faktor, ki nima posla samo s seboj in s svojimi domačimi prepri, ampak ki ga opazujejo tudi zunanji faktori, posebno nas, ki smo komaj začeli hoditi po dobro pomazanih parketih zunanje politike.

Ali mogoče nam ne škodujejo taka sredstva?

In še na eno napako bi hotel opozoriti, to je naše premehko srce, naše premehko čustvo. Gotovo, lepa lastnost, toda, žal, to v zunanji politiki »ne valja«, kakor bi rekel Srb. Ne, zunanja politika se dela z glavo in z razumom, ne pa s čustvom in srcem; čustva so posrankska stvar, glavno so številke in koristi. Nočem s tem reči, da naj si čustva zatremo, ampak skušajmo momentano in kolikor mogoče pozabiti marsikaj, kar nam narekuje srce, mislimo trezno, z razumom: napočil že čas, ko pride tudi srce na svoj račun. Ali so morda ugrabili Italijani naše zemlje iz same sentimentalnosti do svojih »neodrečnih« bratov in Trst zavzeli samo zaradi tega, ker ima relativno večino italijansko? Dobro so vedeli in preračunali, kaj s tem dosežejo. Ali je morda hotel D' Annunzio iz same sentimentalnosti združiti Reko z »materjo« Italijo?

Mnogokrat je težko delati proti svoji volji in rezati sebi v živo meso, toda treba je pomisliti malce na bodočnost, pa se razvidi, da še ni konec sveta. Gotovo je, da so nam naša čustva in naša velika ljubezen do podjarmljenih in mučenih bratov onkraj meja narekovala, da zahtevamo to grozno sredstvo, ki naj se uporabi proti našim nasprotnikom. Toda vprašanje je, ali smo jim s tem kaj koristili, ali smo jim olajšali njihovo gorje in ali smo svoje nasprotnike s tem zadel v živo?

Naš dr. Josip Ipavc se je narodil 1. 1873. v očetovski hiši. Posejal je gimnazijo v St. Pavlu v laibodski dolini ter v Celju. Že v tej dobi se je poskušal na skladateljskem polju ter je bil organist pri službi božji svojih tovarišev. Nato je odšel na vseučilišče v Gradec ter je študiral medicino. V to dobo spadajo njegove najboljšie reči, večje število pesmi, zlasti balad, tudi nekaj zborov, med njimi v prvi vrsti »Zimska občutje« (za troglasen ženski zbor s klavirjem), da je menuett za orkester in scherzo za klavir, ki so bili poleg nekaterih zborov objavljeni v »Novih Akordih«.

Glavno njegovo delo iz te dobe pa je pantomima »Možiček«, ki so jo uprizorili pred skoro 20 leti v graški operi ter tudi drugje (tako opetovano v Gradcu, v celiskem Narodnem domu, v ljubljanski čitalnici ter dvakrat tudi v ljubljanski operi). V Gradcu se je za koreografski del prav zaslužno potrudila prima ballerina Emilia Eckhartova. Delo je izšlo v L. Schwentnerjevi založbi.

Po doseženem doktoratu je Josip postal vojaški zdravnik na Dunaju in v Zagrebu, a po nekaj letih je prevzel prakso svojega med tem umrlega očeta v domovini, s katero je bil zvezan z najmočnejšimi vezmi svoje umetniško občutljive duše. Gotovo se ima razen muzikalni obiteljski dedščini in familijarni tradiciji zahvaliti za pobudo zlasti nad vso mero veličastni lepoti te pokrajine.

Glavno delo kasnejše dobe je opereta »Princesa Vrtoglavka« (Prinzessin Tollkopfe). Njene uprizoritve vzlic vsemu trudu skladatelja ni doživel. Njegova poštenost in skromnost gledališkim šegam in običajem pač nista bili kos, njegova glasba se je nizkim instinktom mas premalo uklanjala, in tako je bila usoda tega dela zapečatena. Nikdar je ni videl na odru. Le enkrat se je na nekem koncertu v Ljub-

Oni trpijo in pričakujejo od nas, da jim ne obtežujemo njihovega položaja, ampak da jim ga olajšamo. A na nas je, pred vsem

pa to lahko zahtevamo od naše vlade in merodajnih faktorjev, da jih brani in štiti.

Pustolovščina Karla Habsburškega.

Mnenje avstrijskih listov. — Horthyjev odpor. — Aretirani zarotniki. — Sombotelsko prebivalstvo in vojaštvo za Karla. — Karl udari na Pešto?

—d Dunaj, 30. marca. Dunajsko časopisje izraža svoje zadovoljstvo, ker se ponesrečilo pustolovsko podjetje bivšega kralja Karla, pri čemur poudarja neresnost ponesrečenega restavracijskega poskusa. »Neue Freie Presse« piše, da mora samo kralj, ki ga pozove ves narod svedčano na prestol nazaj, zavzeti stalno svoje mesto. Najiskrenjši prijatelji monarhistične restavracije na Madžarskem morajo obžalovati taktiko bivšega kralja Karla, ki ima v sebi značaj revolucije. Pustolovščina je imela žalosten konec. »N. Wiener Tagblatt« piše, da razkralj Karel v pregnanstvu očitno ni imel sreče, da bi dobil izkušene in razsodne svetovalce, ki bi mu predložili brez uspešnost in nevarnost takega podjetja. List opozarja na izjave, ki so jih proti povratku Karla podali aliranci, kakor jih razmerah »N. gacuvno« Šajuml tudi na sklep male entente, da je v gotovih razmerah pripravljena povratek Habsburžanov preprečiti tudi s silo. Avstrija in njena državna vlada nista udeleženi pri budimpeštanski uprizoritvi ter želita ostati neprizadeta gledalca, ki nečeta nositi nobenih posledic. »Deutsche Volksblatt« piše, na nima Avstrija nikakor namena, kakorkoli vmešavati se v madžarske razmere, vendar pa se mora preprečiti vpliv in vmešavanje v njene državne in politične razmere. »Reichspost« sodi, da je imel nenadni povratek razkralja Karla namen, ovreči dokazovanje madžarske stranke malih poljedelcev, ki razlašča vladarske pravice za razveljavljeno, ker biva razkralj Karel nad leto dni v inozemstvu. Polzusk razkralja Karla vsekakor dokazuje, da se noče prostovoljno odreči izvrševanju vladarskih pravic, temveč da hoče nasprotno izvrševati zvesto svoje dolžnosti. Nadalje pravi, da je bila njegova odsotnost iz Budimpešte izsiljena od drugih činiteljev. Spričo nevarnosti, ki groze Madžarski potom restavracije, pa je razkralj Karel opustil misel na prevzete vlade. »Arbeiter - Zeitung« ima nujne povratek Karla predzno pustolovščino. Sploh pa je izid pustolovščine dokaz, da monarhistično gibanje na Madžarskem ni tako močno, kakor so trdili legitimisti. Nadaljevanje pustolovščine bi tudi na Madžarskem dovedlo do državljanske vojne. List opozarja na to, da bo avstrijsko delavstvo zatrl vsak najmanjši poskus monarhistične restavracije, kakor tudi vsako podjetje proti republiki.

—d Dunaj, 30. marca. O nenadnem prihodu razkralja Karla v Budimpešto, poročajo listi, da je Karel pozval državnega upravitelja Horthyja, naj mu preda oblast, nakar mu je Horthy odvrnil, da zahteva nekaj nemogočega. Svojo oblast, je rekel Horthy, je prevzel od naroda, vsled česar jo more vrniti samo narodu. Ako se postavi na izbiro med kraljem in ljudstvom, se mora odločiti za narod. Kralj Karel mora počakati, da odloči o tem parlament. Razkralj se je dolgo časa posvetoval s majorjem Brenayem in nadporočnikom Heylasem, ki sta mu oba svetovala, naj zapusti deželo čimprej, ker more njegova prisotnost povzročiti Madžarski največje nevarnosti. Karla so te vesti zelo potlele ter je izrazil svoje globoko razočaranje, ker je pričakoval, da ga bodo Madžari vzharno in svedčano sprejeli. V zvezi s prihodom Karla na Madžarsko je vlada odredila aretacijo legitimističnega voditelja bivšega notranjega ministra Benickega in predsednika »Društva vzbujajočih se Madžarske« Szmercesanyia. Aretovan je menda tudi bivši budimpeštanski mestni poveljnik Lukaszcz. Na včerajšnji seji je stranka malih poljedelcev sklenila, uvesti energično akcijo proti povratku razkralja Karla na madžarska tla ter stopiti v najstrožjo opozicijo proti vladni Telekyja.

—d Dunaj, 30. marca. Kakor poročajo listi, so v političnih krogih mnenja, da je razkralj Karel potoval pod napačnim imenom preko Tirolske in južnih krajev Avstrije na Madžarsko. Medtem ko poročajo vse druge vesti, da se Karel nahaja v Madžarski Sobotici, javlja »Neue Freie Presse«, da je brčkone na prošnjo madžarske vlade odpotoval pod španskim varstvom iz Madžarske in da se nahaja na poti v Španijo.

—d Dunaj, 30. marca. Kakor poročajo listi, je razkralj Karel med razgovorom z državnim upraviteljem Horthyjem ponovno izjavil, da ne bo zapustil Budimpešte, kakor tudi ne Madžarske. Nikakor pa ni mogel ostati nesprejemljiv napram prepričevalnim besedam častnikov, ki so svetovali, naj zapusti Madžarsko. Po odhodu iz Budimpešte se je v Madžarski Sobotici zopet nastanil v palači škofa Miksa, ki je od orožnikov močno zavarovana. Garnizija v Sobotici je baje prisegla zvestobo. Kakor poroča neka tukajšnja korespondenca, bosta v prihodnjih dneh vladi v Pragi in Beogradu pod-

Otmars Hoisel:

Dr. Josip Ipavc.

Spočetka februarja t. l. je odšel za večno od nas dr. Josip Ipavc. Njegov ded se je bil pred nekaj 120 leti preselil iz Idrije v St. Jur na juž. žel., in od tedaj živi ta ugledna obitelj stalno ond. Večina njenih moških členov so bili in so zdravniki, ki so komponirali ali bili vsaj izrazito muzikalni.

Nekatere pesmi očeta dr. Gustava Ipavica so ponarodele. V hiši tega patrijarha se je zbrala večina izbrana prijateljska družba. Odlični učenci različnih znanstvenih strokov so uživali njegovo klasično gostoljubnost. Tudi kot načelnik občine si je pridobil zaslug, tako z gradnjo kmetijske šole i. dr.

Josipov stric, dr. Benjamin Ipavc je napisal več izredno melodičnih skladb; spominjam se, da sem slišal pred leti četvorko, ki je muzikalnih lepot in domislekov kar blestela ter se je odlikovala posebno s svojo lahko tekočnostjo. Njegovo največje delo pa so bili »Teharski plemiči«, prva slovenska opera, ki je dandanes ne slišimo več, ker je čustvovanju današnje dobe pač preplemenita.

ljani izvajal odlomek iz nje, toda v tako napačnem tempu, da skladatelj sam svojega dela ni spoznal. Spretno eksploativen mazač izmed izvoljenega ljudstva bi bil iz domislekov te operete izlaska skrpal cel ducaat operet ter jih s sijajem postavil na sceno. A tudi za natisk tega dela ni bilo sredstev.

Ze pred približno 12 leti je začel Josip Ipavc bolehati; bolehanje se mu je stopnjevalo v težko hiranje, iz katerega ga je smrt rešila dne 8. februarja t. l. Vse življenje se je moral boriti in dopolnil ni niti 48. leta.

Življenjske stiske so mu preprečile tudi zaokroženo muzikalno izomiko. Pač je študiral na Dunaju pri Zemlinskem, v obče pa je bil samouk, kakor nekda Chopin,

ca proti nadaljni gojitvi operete, pa bi se bila »Princesa Vrtoglavka« izjemoma kot delo domačega skladatelja morda vendar le še spravila na oder, če bi ne bilo operetno besedilo — uprav nemogoče. Zaradi tega besedila ni mogel pokojnik prav nikjer doseči uprizoritve, dasi je poskušal na različnih gledališčih. Tako je postalo besedilo usodno tudi »Vrtoglavki«, kakor že marsikateremu dramat. glasbenemu delu.

s katerim je imel skupno tudi še kaj drugega, kakor neizčrpno bogastvo domislekov ter naglasjanje slovanske bolesti (»Zalaz«), ki je rdeča nit velikega števila njegovih skladb, čeprav je bil sicer veselo hravi.

Njegova glasba ni imela profesorskega značaja, zato so jo zastopniki tega kroga tudi z molkom morili ali vsaj jo bagatelizirali. Toda bil ni le velik talent, nego pristen, topel genij neizmernega bogastva, pred vsem genij jugoslovenske glasbe... Poslej odločaj narod, ne kasta!

Cujte me, Jugoslovenci! Ako že niste vzpodbujali živega, kakor bi bilo primerno njegovi pomembnosti, spomnite se vsaj mrtvega! Spomnite se njegovih otrok, uprizarjajte njegova dela, založite jih končno ter odplačajte tako svoj veliki dolg! Zakaj nekda ga bodo prištevili med Vaše največje in najplemenitejše!

In Ti, dragi prijatelj, bodi pozdravljen zdaj in v večnosti. Če Ti že na zemlji ne morem biti nič več, se hočem boriti za Tvoj večni del dotlej, da naju smrt zopet združi. Adriach-Frohnleiten, marca 1. 1921.

vzeli diplomatske korake, da opomnita madžarsko vladu, da mora Karel takoj zapustiti madžarsko ozemlje, ako se do tedaj to ne bo že zgodilo.

—d Dunaj, 30. marca. Napram sotrudniku lista »Neue Freie Presse« je izjavil sekretar šef Schager, da je prejel na velikonočno nedeljo poročilo, da je Karel Habsburški še v petek zvečer došel na Dunaj ter se odpravil v soboto jutraj z avtomobilom v Sobotico. Poročilo ni verjetno, četudi se mu poročale posameznosti, ki so bile na videz verjetne. O resničnosti tega poročila je dvomil, ker je bil doslej Karel napram vsem svetom k kakemu pustolovskemu povratku nepristopen in ker je stal vedno na stališču, da je treba čakati na razvoj dogodkov. Radi tega more lo smatrati, da mu je vsekakor ponudil svojo pomoč polkovnik Lehar in da se je Karel slika položaj tako, kakor da bi večina Madžarov upala na red le po povratku legitimnega kralja.

—d Dunaj, 30. marca. Korespondenca Herzog poroča, da je avstrijska vlada očistila obmejne straže proti Madžarski s orožniškimi oddelki in manjšimi vojaškimi oddelki iz Nižje Avstrije in Stajerske.

—d Budimpešta, 29. marca. V Budimpešti bivajoči člani stranke malih poljedelcev so danes zvečer sklenili, da bodo zahtevali, naj se v svrhu razgovora o nujnih političnih vprašanjih skliče narodna skupščina. Tozadevni predlog bo jutri izrečen. Posvetovanja se je udeležil tudi pravosodni minister, ki je prisotnim podrobno poročal o političnem položaju.

—d Dunaj, 30. marca. Kakor poročajo večerni listi, se nahaja razkazalji Karel še danes v Sobotici. Madžarska vlada doslej na Dunaju ni storila še nobenega oficijelnega koraka glede privolitve za potovanje razkazalja skozi Avstrijo. Tudi kaj se domneva, da se bo danes izvršila demarša glavnih zavezniških sil v Budimpešti, ki bodo zahtevale takojšnje odpotovanje kralja. Šele potem se bodo obrnile na avstrijsko vlado zaradi potovanja skozi Avstrijo. — »Neue Wiener Tagblatt« prinaša vest, da se razkazalji ne nahaja več v Sobotici, marveč v Goedoleju. — Vodilni parlamentarni krogi menijo, kakor poroča »Neue Wiener Tagblatt«, da prihod razkazalja Karla na Madžarsko ne tangira avstrijske politike in avstrijskih razmer. Posledic za Avstrijo se je tem manj bati, ker je državna oblika v Avstriji določena po volji ljudstva in tako zavarovana, da se ne bi nikdar resno moglo misliti na to, izvesti v Avstriji prevrat po razkazalju Karlu. — »Neue Freie Presse« doznava iz parlamentarnih krogov, da sta imela danes popoldne zvezni kancelar dr. Mayr in švicarski poslanik Boucart daljši razgovor, v katerem sta razmotrivala tudi vprašanje azilnega prava in eventualnega povratka razkazalja v Švico. Domneva se, da bo švicarska vlada, ki je bila zaradi azila bivšega cesarja že večkrat izpostavljena hudim napadom švicarske levicarske stranke, izjavila, da je poslednje pustolovstvo kršitev azilnega prava, in da se bo uprla povratku bivšega cesarja v Švico. Tudi bi ostala samo ena pot, da se posledje bivšemu cesarju odkaze bivališče v Španiji. — Kakor doznava »Korrespondenz Herzog« iz čeških vladnih krogov, bodo češkoslovaška, jugoslovenska in romunska vlada skupno storile energičen korak v Budimpešti in izjavile, da se bodo najodločnejše uprle vsakemu poizkusu habsburške dinastije, da bi se nastanila na Madžarskem.

—d Dunaj, 30. marca. Kakor doznava »Politische Korrespondenz«, dosedaj glede razkazalja Karla še nobena država ni storila korakov pri avstrijski vladi. Kakšno stališče zavzema avstrijska vlada napram dogodkom od vrnitvi razkazalja, je razvidno iz pozitivnih odredb, ki jih je ukrenila takoj in ki nudijo potrditve, da se bo odvrnilo nezaželeno vplivanje na notranji politični položaj v Avstriji. Vlada smatra stvar v prvi vrsti za notranjo madžarsko in smatra, da je v lastnem delokrogu storila vse, da avstrijski interesi ne bodo ogroženi. Preiskava, ali in kako je bivši cesar na svojem potovanju stopil na avstrijska tla, se bliža koncu. Njen izid se bo takoj sporočil javnosti. V političnem oziru se po udarja, da vlada glede svojega stališča v tej stvari lahko računa na soglasno mnenje in podporo parlamentarnih strank.

—d Dunaj, 30. marca. Kakor doznava »Korrespondenz Herzog« po ovinkih, se je pri madžarski vladi že izvršila napovedana demarša velike in male antante proti vsakemu poizkusu restavracije Habsburžanov na Madžarskem.

— Budimpešta, 30. marca. Karel je prispel v Sombotelj v soboto zvečer. Nastanil se je v palači škofa grofa Miksa, ki je imel že vse pripravljeno za Karlov sprejem, kar dokazuje, da je bil z njim v zvezi in sporazumu. V Sombotelju je poveljnik odnotnega vojaštva polkovnik baron Lehar, znan prištev Habsburžanov. Takoj na svojem

prihodu je Karel dal polkovnika Leharja poklicati k sebi in ga pozval, naj mu bo na uslugo, kar je ta tudi storil. Karla sta spremljala bivši dvorni maršal cesarice Zite grof Hunyady in bivši minister princ Windischgrätz. Karel je bil v petek že na Dunaju in je tam tudi prenočeval. Sprejel ga je pod svojo streho grof Erdödy, ki ga je drugi dan tudi spremljal v Sombotelj. Vest, da bi bil polkovnik Lehar Karlu svetovalec, naj se vrne v Švico, ni resnična, nasprotno je res, da je bil Lehar načelno poveljnik o Karlovih načrtih, da jih je odobral ter takoj ponudil Karlu svojo službo. V nedeljo jutraj se je Karel odpeljal iz Sombotelja v Pešto. Obleden ni bil v civilno, kakor se je prvotno poročalo, marveč je nosil galsko uniformo avstro-ogrskega maršala. Zanimivo je, da je bil v Sombotelju ob Karlovem prihodu navzoč tudi sedanjí madžarski ministri predsednik grof Teleki, kar izpričuje, da je bil leta takisto informiran o Karlovih načrtih. V Budimpešti so se Karlu, čim se je seznanilo za njegov povratek, poklonili grof Julij Andrássy, grof Stefan Bethlen, major Pronay in nadporočnik Heyja. Druge vesti zatrdjuje, da se mu je poklonil in zagotovil svojo zvestobo tudi kardinal Czernoch.

— Budimpešta, 30. marca. Kolikor se je dosedaj moglo doznati, so bili s Karlom v zvezi in so bili natančno poučeni o njegovih načrtih: kardinal Czernoch, kateremu je Karel že meseca februarja pisal pismo, v katerem ga je obvestil, da se vrne o velikonoči na Madžarsko; bivši minister notranjih del Beniczky, ki je že leta 1920. izstavil razkazalju madžarski potni list na ime Gašperja Kovácsa; mestni poveljnik general Lukácsich in poslanec Smrečaný, predsednik društva »Vzbujajoči se Madžarov« in končno tudi grof Sigray, guverner zapadne Ogrske. Zatrjuje se, da je vlada dala aretirati generala Lukácsicha, Beniczkyja in Smrečanija, katerim se je dokazalo, da so udeleženi pri habsburškem komplotu.

— Budimpešta, 30. marca. Razkazalji Karel ni odpotoval iz Madžarske, kakor se je prvotno trdilo, marveč je ostal v Sombotelju, kjer mu je vse vojaštvo priseglo zvestobo. Kmetje iz bližnje in daljne okolice prihajajo v mesto in prireajo Karlu navdušene ovacije. Včeraj zvečer so pripravili v mestu glavno razsvetljavo in bakljado. Karel baje nič več ne misli zapustiti Madžarske, marveč hoče s svojo armado, ki šteje baje že nad 10.000 mož, morda že v petek, vsekakor pa prihodnji tork vkorakati v Budimpešto ter zasesti madžarski prestol. V krogih, ki stoji blizu razkazalju Karlu, zatrdjujejo, da stoji Karlova stvar zelo ugodno in da je madžarsko prebivalstvo po pretežni večini za to, da Karel nemudoma prevzame vladu v svoje roke.

— Budimpešta, 30. marca. Narodna skupščina je sklicana za petek ob desetih.

—d Rim, 30. marca. Agencija Stefani poroča: Povratek bivšega kralja Karla na Madžarsko je v diplomatskih krogih zbudil presenečenje in neugodno razpoloženje. To, podjetje bivšega kralja, bi utegnilo imeti hude posledice za Madžarsko, ki je potrebna miru. Kabineti entente izmenjujejo o tej stvari note. Popolnoma pa se strinjajo v tem, da se mora preprečiti restavracija prejšnjega kralja. Postopanje entente ob takem poizkusu je določeno že delj časa. Iz Budimpešte dohajajo vesti glede zadržanja madžarske vlade se glase pomirjevalno. Vendar pa se omenjajo izjave Horthyja, poročevalca pariškega lista, ki so ugodne za restavracijo. Omenja se tudi, da bi Karl ne bil tako ravnal, ako ne bi bil računal na močno število pristavev. Na vsak način je gotovo, da je ententa trdno odločena, kar najhitreje rešiti to vprašanje.

—d Rim, 30. marca. »Tempo« piše: Povratek bivšega kralja na Madžarsko je spričo skorajšnje konference nasledstvenih držav avstro-ogrske monarhije v Rimu prav posebno važen za Italijo. Po vsej Vzhodni Evropi, kjer je bil položaj nekaj mesecev miren, se iznova pojavlja zmeda. Italiji ne manjka sredstev, da pri svojih pravih prijateljih, kakor tudi pri svojih tajnih sovražnikih uveljavi svoje razloge. Italijanska vlada bo preprečila, da bi se s krvjo 500.000 žrtv pridobljene pravice gazile z nogami.

—d Pariz, 30. marca. Večina listov prinaša vesti o bivanju bivšega cesarja Karla na Madžarskem brez komentarja. — »Petit Journal« meni: Ta nenaadni korak bivšega cesarja, o čigar vzrokih je treba počakati nadaljnjih pojasnil, more samo otežiti splošni položaj v Srednji Evropi, ker niti Češko-Slovaška, niti Romunska ne bi pripustila Habsburžanov na madžarski prestol.

—d Beograd, 30. marca. Presburo poroča iz Budimpešte: Madžarska narodna skupščina se bo sestala 5. aprila, da reši vprašanje razkazalja Karla.

— Beograd, 30. marca. Presburo poroča iz Bukarešte: Romunija smatra povratek Karla za casus belli.

—d Dunaj, 30. marca. Korespondenz Herzog poroča, da sta obširni načrt o vzpostavitvi Habsburgovcev znova grof Hunyady in grof Csaky. Nameravala sta izklicati Karlovega sina Otona za kraljevega pretendentu Madžarske. Regentstvo sta hotela nameriti knez — primas Czernoch, ki

bi imel tudi vrhovno poveljstvo nad Horthyjevo armado. Grof Andrássy bi bil na vodilnem mestu pri vladi. Državni upravitelj Horthy je dal zastopnikom male entente na njihove demarše glede zadržanja Madžarske napram ekscesarju Karlu zadovoljive odgovore, ki so jih zastopniki Čehoslovaške, Jugoslavije in Romunske vzeli na znanje.

—d Dunaj, 31. marca. Današnji dunajski listi priobčujo govornice, da se je na zapadnem Madžarskem proglasila vojaška diktatura, ozir. da se bo v kratkem proglasila. To je baje odredil zapadno — Madžarski guverner grof Sigray, ki je postal pristava bivšega kralja Karla. Čete štejejo 15.000 mož in so se podredile poveljstvu bivšega kralja. Pripravljeni so, korakati z njim v Budimpešto pod vodstvom polkovnika Leharja. Kakor poročajo listi iz Budimpešte, je več madžarskih ministrov, med njimi dr. Gratz, odpotovalo v Sombotelj (Sombathely), da bi ponovno konferirali z ekscesarjem. Grof Jurij Andrássy se je s svojimi somišljeniki popolnoma postavil na stran bivšega kralja Karla. »Neue Freie Presse« poroča iz Budimpešte, da ondi popolnoma mirno presojajo položaj Parlamentarnim krogom je znano, da so pogajanja ententnih diplomatov z madžarsko vlado toliko dozorela, da bo ekscesar v par dneh zapustil deželo. O govoricah, da bodo zapadno — madžarske čete korakale proti Budimpešti, ne vedo ondi prav ničesar. Te vesti označujejo kot popolnoma neresnične.

Politične vesti.

Gospodarsko in izobraževalno društvo za dvorski okraj vabi svoje člane, da se v čim večjem številu udeležijo obnega zboru, ki se vrši danes v četrti ob 8. zvečer v salonu pri Mraku na Rinski cesti št. 4, ker bo na dnevnem redu tudi pogovor o občinskih volitvah in o postavitvi kandidatov za volitve v občinski svet.

Gospodarsko društvo JDS za poljanski okraj ima v četrti dne 31. marca t. l. ob 8. zvečer pri g. Grošlju na Poljanski cesti št. 7 ustavnostni občni zbor. Pozivljamo somišljenike, da se udeležijo obnega zboru polnoštevilo. Pripravljeni odob.

Dr. Korošec za republiko. Bivši kraljevski minister dr. Korošec je v svojem sarajevskem »ekspoziciji« na skupščini hrvatske klerikalne stranke govoril tudi o Radiću in ob tej priliki se mu je zdelo potrebno konstatirati nastopno: »Do republike možemo doći samo na dva načina: silom ili zakonitim putem. Ako upotrijebimo silu, počinje krv. Država razpoloža jakim vojničkim jedinicama i ona bi oružanom silom skrenula otpor. Ako bi se pak u naše prilike uplele i druge države, onda bi se stanje još više pogoršalo. Narod bi uzalud prolilo krv a usto bi morao plaćati još i teške poreze, da se podmire troškovi, koji su napravljivi zato, da se prikuži narodni otpor. Zakonitim se putem daje mnogo više poštiti.« Iz teh doslovno citiranih besed je razvidno, da se dr. Korošec s svojo stranko izostavi z republikanskim Radićem, razlika med njima je le ta, da hoče dr. Korošec iz strahu pred »močnimi vojaškimi edinicami« doseči republiko brez »narodne vstaje«, Radić pa eventualno tudi s silo. Potem naj pa še kdo trdi, da so naši klerikalci odkritosrčni boritelji za narod in državo. Je pač res da riba smrdi pri glavi. Iz dr. Koroševega ekspozicije pa je tudi razvidno, zakaj klerikalno časopisje s tako vehemencem napada izdatke za našo vojsko katere se bojuje rimsko — habsburški elementi kakor hudič križa.

Prisega novih ministrov. Beograd, 30. marca. Novi ministri bodo zapriženi v petek 1. aprila.

Vlada in zunanji položaj. Na seji ministrskega sveta dne 29. t. m. se je poleg tekočih poslov obravnavala tudi zunanja situacija povodom vznemirjujočih vesti, ki so tekom dne prispelo iz inozemstva. Po vsestranskem razmotrivanju se je sprejel sklep, ki ga nalaga situacija sama.

Ministrski svet. Dne 29. t. m. je bila od 18. do 19. seja ministrskega sveta, na kateri so razpravljali o izpromembah zakona o Narodni banki. Vršila se bodo pogajanja z narodno banko, da tudi ona sprejme izpromembe.

Iz ustavnega odbora. V parlamentarnih krogih smatrajo, da bo ustavni odtok dovršil svoje delo do 5. aprila, ko se sestane ustavodajna skupščina. Na eni izmed prvih sej bo ministar za notranje stvari Drašković odgovoril na interpelacijo komunistov o obznani.

Muslimanske zahteve. Beograd, 30. marca. Danes dopoldne sta obiskala ministrskega predsednika Pašića nova muslimanska ministra dr. Spaho in dr. Karamehmed. Konferirali so o prevzetju ministrskih dolžnosti in o izpolnitvi sarajevske vlade. Ministar dr. Spaho in dr. Karamehmedovi sta pristala na imenovanje dr. Gjurgjevića za predsednika bosanske vlade, zahtevala pa sta za svojo stranko tri ali štiri poverjeniška mesta in sicer poverjenišvo za notranje zadeve, poverjenišvo za socialno politiko in še dva druga. Ministra sta tudi pristala na to, da ostane dosedajni povernik za agrarno reformo g. Fajfalek na svojem mestu. Za poverjenika notranjih zadev kandidirajo muslimani g. Defterdarovića. Predsednik sarajevske vlade dr. Gjurgjević je bil danes pri g. Pašiću, ki mu je dal potrebne instrukcije.

—d London, 30. marca. Kakor doznava Reuterjev urad, angleška vlada pod nobenim pogojem ne namerava dovoliti vzpostavitve nekdanje monarhije Habsburgovcev, ker si je svesta, da bi povratek bivšega kralja na prestol utegnil imeti za posledico razne mednarodne zapletitve in bi ogrozil mir v Osrednji Evropi.

—d Dunaj, 31. marca. Po poročilih listov so imela tukajšnja ententna poslaništva ponovno konferenco pri državnem kancelarju dr. Mayru. Pri teh pogovorih se je ugovotilo, da se zavezniške države v tem strinjajo, da se mora najnovjša madžarska zadeva čimprej spraviti s sveta. Zvezni kancelar je ententnim zastopnikom pojasnil stališče avstrijske vlade glede dogodkov na Madžarskem ter jih je obvestil o vsebini izjav, ki jih namerava jutri popoldne dati v odseku za zunanje stvari avstrijske narodne skupščine. Po »Neue Freie Presse« bo avstrijska vlada v bistvu zastopala stališče, da se ne sme vmešavati v notranje zadeve Madžarske, da pa bo odločno odklonila vsak poizkus, potegniti Avstrijo v vrtine najnovjših dogodkov v madžarski državi. Popoldne je imel državni kancelar dr. Mayr daljši porazgovor s člani načelnikstva socialno-demokratske stranke. Prišel je tudi k seji zveze socialno-demokratskih poslancev. V porazgovoru se je ugovotilo popolno soglasje naznaniti. Zvečer je bila seja krščansko-socialne stranke, kateri je prisostvoval tudi zvezni kancelar dr. Mayr in nekaj članov vlade.

Seja ožjega ustavnega odbora. Beograd, 30. marca. Danes od 16. do 19.4 se je vršila seja ožjega ustavnega odbora. Seji so prisostvovali samo člani strank, ki so zastopane v vladi. Na seji se je skušal najti sporazum glede onih členov ustave, ki še niso definitivno redigrirani. Razpravljalo se je o členih 54. do 69. Pri čl. 64. se ni dosegel sporazum in sicer radi načina o volitvah v pokrajinske skupščine. Tudi glede čl. 67. se ni dosegel sporazum. Odbor prepusti členu 64. in 65. vladi, da ona pove svoje mišljenje. Členi 66., 67. in 68. so sprejeti v splošnem tako, kakor jih je predlagala vlada v svojem ustavnem načrtu. Čl. 69. o državnem svetu ni bil sprejet. O sestavi državnega sveta je sprejel samo načrt ustavne komisije s spremembo, da ne bo v njem polovico pravnikov, ampak samo tri petine, ostali pa nepravniki, toda s kvalifikacijami, ki jih je vstavila ustavna komisija. Sprejet je tudi po vladnem predlogu oni del, ki govori o kompetenci državnega sveta. Glede gospodarsko — socialnega dela ustave se pripusti vladi, da ona formulira člene o gospodarskem svetu in agrarni reformi. Tudi redakcija čl. 13 o verskih družbah se pripusti vladi.

Dogodki na romunski meji. Beograd, 30. marca. Današnja »Tribuna« poroča iz Subotice: Naš obmejni spor z Romunijo se je spremenil v resen konflikt. Romunske čete so pred par dnevi pregnale našo obmejno posadko ter zasedle Vardisko žumo in sosedne vasi. Romuni trdijo, da pripadajo ti kraji po mirovni pogodbi k Romuniji. Na naši in romunski strani je tekla kri.

Naš tržaški konzul v Beogradu. Beograd, 30. marca. Naš konzul v Trstu g. Ljuba Neslić je dospel v Beograd ter je bil sprejet v avdijenci od ministrskega predsednika Pašića.

Beogradski italijanski poslanik. Beograd, 30. marca. Italijanski poslanik grof Manzoni se je vrnil iz Rima v Beograd.

Avstrijski arhiv v Skoplju. Beograd, 30. marca. V notranjem ministstvu so pričeli s proučevanjem arhiva bivšega avstrijskega konzulata v Skoplju. V tem arhivu so poleg dokumentov, ki pričajo o avstrijsko — bolgarskem sporazumu za napad na Srbijo, tudi dokumenti, ki bodo osvetlili tajno izdajalsko delo gotovih naših državljakov, ki so bili pred vojno v zvezi s poglavarji macedonskega komiteja.

Novo glasilo socialno-demokratske stranke. Beograd, 30. marca. Danes je začel t. izhajati glavni centralni organ jugoslovenske socialno-demokratske stranke pod imenom »Socialistične radničke novine«. Prva številka javlja, da sta za predsednika izvrševalnega odbora izvoljena Dragiša Lapčević in Nedeljko Kosanin. Dosedanje glasilo »Socialist« je prenehal izhajati.

O jugoslovenski ustavi. Zagreb, 30. marca. Piše: Ustavi s stvarnega gledišča ne more nihče ngovarjati. Ona uzakonjuje načela najširše enakosti in ravnopravnosti ne samo treh plemen, nosilec te države, nego vseh državljakov vobče. Nikjer, v prav nobeni državi ni niti sence kakšne predprave za kogarkoli. Najširša svoboda, največja pravica za vsakogar brez razlike... Ta enakost in ravnopravnost se more izvesti le v edinstveni državi. Da, tej misli je treba žrtvovati mnoge tradicije s hrvatske in srbske strani. A ta žrtve prinaša za nagrado najlepši sad. Vsnakomur mora biti jasno, da bi vsa ustava izgubila takoj svoje ravnotežje čim bi se odprla možnost kakim federacijam, nekakim državam v državi. Potem bi nastalo vprašanje privilegij enega ali drugega kralja, sajameenje posebnega položaja, umetnih garancij vpliva itd. Ravnopravnost vseh je najbolje zagarantirana v edinstveni državi. Misel socialno-ekonomске pravice, ki je odločno sprejeta in postavljena v ustavo, pa onemogoči demagogijo na stališki basi osnovne stranke tako,

da je en del nje stopil v kabinet, drugi del pa izjavlja, da bo glasoval za ustavo. Po sprejemu ustave moramo vsi zasukati robove, da stopimo že končno iz večnega političarjenja na področje organiziranega dela. V tem smo najslabši. Vse naravno bogastvo zemlje ne pomenja ničesar, ako ga ne zna izkoristiti ljudski duh in delo.

Grof Karoly aretiran v Beljaku. »Berliner Tageblatt« poroča iz Celovca, da je okrajno glavarstvo v Beljaku ukazalo aretacijo grofa Karolya, ki ga je italijanska vlada izgnala radi boljšešviške propagande. Koroško časopisje protestira proti bivanju grofa Karolya na Koroškem.

Nemški generali in politiki o »Zemlji« Avstrije z Nemčijo. »Linzr Tagespost« priobčuje v svoji velikonočni številki odgovore raznih nemških generalov in politikov na vprašanje o združitvi Avstrije z Nemčijo. Feldmarschal Hindenburg je izjavil, da se ne more javno izreči o političnih vprašanjih, vkljub temu pa zagotavlja avstrijskim Nemcem svoje sodelovanje. Državni kancelar dr. Fehrenbach pravi, da ne more dati v javnosti svojega mnenja o bodočih odnosih med Avstrijo in Nemčijo. — Doktor Fehrenbach se je že v svojem zadnjem govoru v državnem zboru toplo zavzel za združitve, toda pri sedanjih razmerah ne more ponoviti svoje izjave, ker bi to bilo v interesu skupnega cilja. General Ludendorff je izjavil, da mora biti prvo delo združitve Avstrije z Nemčijo. Voda bavarske kmetске stranke pa je odgovoril, da je potrepljivost v gotovih razmerah najvišja stopnja junaštva. Bratje onostran Antje naj vedo, da ne more nobena sila trajno ločiti Nemcev.

Hindenburg o razmerju med Francijo in Nemčijo. Francoski major D' Etregoyen, ki potuje po nalogu »Petit Journal« po Nemčiji, poroča svojemu listu o razgovoru, ki ga je imel s Hindenburgom. Na majorjevo vprašanje, če je mogoče zblizanje med Francijo in Nemčijo, je odgovoril Hindenburg: Dokler ne pomena francosko sovrastvo, ki povzroča v Nemčiji novo sovratstvo, je nemogoče izboljšanje položaja. Sicer imamo mir, toda moralna vojna se nadaljuje.

Holandska vlada proti bivšemu cesarju Viljemu. Iz Amsterdama poročajo, da je holandska javnost zelo vznemirjena vsled knjige, ki jo je spisal za svojo pritatelje bivši cesar Viljem, ki jo v tem podal dokaz, da se še vedno bavi s politiko. Holandska vlada bo vsled tega opozorila Viljema na zlorabo gostoljubnosti, ki jo vživa na Holandskem.

Telefonska in brzojavna poročila.

IZPRAZNITEV NAŠEGA OZEM-LJA PO ITALIJANIH.

—d Rim, 29. marca. Kakor poročajo listi, se bo izvršila izpraznitev ozemlja, ki pripade Jugoslaviji, v času od 3. do 7. aprila na podlagi programa, dogovorjenega med obema vladama.

NOVA ITALIJANSKA RAZBOJNISTVA.

Fašisti zažgali knjižnico iz Narodnega doma in upostojali pisarni dr. Červarja in dr. Stangerja.

— Volovsko, 30. marca. Fašisti so v noči 24. na 25. udrli v Narodni dom ter odnesli knjižnico, okoli 1000 zvezkov, in jo v Crnikovici zažgali. Plesali so okoli ognja kakor divjaki in vpili: eja, eja, alalal! Na veliko soboto zvečer so v Opatiji vdrli v hišo dr. Červarja. K sreči dr. Červarja ni bilo doma. Iskali so ga potem po vsej Opatiji. Toipa fašistov je naskočila potem, oborožena seveda s samokresi in bodali, Casino des Etrangers, kjer je bilo okoli 100 oseb navzočih. Tu je gošpa dr. Červarjeva stopila proti razbojnikom in jih zadrževala s prekanjem toliko časa, da je mogel dr. Červar priti na varno. Fašisti so nato udrli v pisarno dr. Červarja in dr. Stangerja ter razbili in razmetali pohištvo, stole, akte itd. Škoda je ogromna. Dr. Červar je bil naznanil oblasti tatvino knjižnice z dostavkom: »Naš narod bo moral sam skrbeti za svojo obrambo, ako ga oblast ne bo mogla ali hotela ščititi.« Oblast je to sporočila fašistom in ti so zadivljali nad dr. Červarjem in dr. Stangerjem. Potem je umevno, da to noč napadeni niso mogli dobiti nobenega orožnika za pomoč, dasi jih je sicer vse polno povsodi. Civilni komisar in poveljnik orožnikov sta se na obvestilo o napadu na dr. Červarjevo pisarno na kratko odzvala, da je dr. Červar najbrže izzival! Neznosnost razmer je segla do vrhunca.

KOMUNISTIČNA POBUNA V NEMČIJI.

—d Berlin, 30. marca. Kakor poročajo listi, je prinesel včerajšnji dan odločitve za neuspeh komunistične vstaje, ker je napoved generalne stavke ostala skoro popolnoma brez uspeha. Do krvavih spopadov je došlo v zahodni Nemčiji in sicer med Schwelmom in Gelvesbergom. Tamkaj so komunistične tolpe oplenile podružnico državne banke in poštno poslonje ter oro-

pale 550.000 mark. Močan oddelak varnostne policije je nastopil proti komunističnim tolparjem ter je bilo v boju, ki se je nato razvil v komunistov ubitih, veliko število ranjenih. Pri ubitih in ranjenih komunistih so našli 70.000 mark od ropane vsote. V Mettmannu so komunistične tolpe zasedle občinski urad in podružnico državne banke ter odnesle 650.000 mark. Po neki vesti iz Halleja, je pri Groebergu, na progi v Leipzig, došlo med komunisti, ki so zasedli kraj, ter policijo do hudega boja. Policija je streljala s težkimi strojnimi. Policiji se je po tretjem strelu razletel metalec min tako, da je morala opustiti napad. Dva policijska častnika sta bila ubita, na licu mesta je obležalo tudi 10 mož policijske straže.

—d Berlin, 30. marca. Listi poročajo iz Halleja: Snoči je policija zasedla glavni stan komunističnih tolparjev Srednje Nemčije. Pri aretaciji je prišlo do spopada; dve osebi sta mrtvi. Med aretiranimi je znani komunist Scheidewind iz Halleja. Glavni stan je bil čisto vojaško organiziran.

—d Berlin, 30. m. »Hollandsche Neis Bureau« javlja iz Amsterdam: Dne 31. t. m. in prihodnje dni bodo tukaj zborovali pristaši druge internacionale in internacionale strokovnih organizacij. Poizkušalo se je, da bi se vršili obe konferenci skupno. Ta načrt pa je odklonila internacionala strokovnih organizacij.

—d Eisleben, 29. marca. Kakor se poroča, je državna bramba danes opoldne pri Nieder-Roeblingenu streljala na Hoeltza in njegovega pobočnika, ki sta se peljala na avtomobilu. Pobočnik je baje žrtev, Hoeltz pa je ušel.

GRŠKI USPEH PROTI TURKOM.

—d Beograd, 30. marca. Presbiri poroča iz Pariza: Zavzetej Afrikan Kara Hissarja po grških četah je nedvomen uspeh, vendar pa se vsakdo obotavlja, dati prognozo o posledicah tega uspeha. Zdi se, da se je turška vojska umaknila v notranjost dežele in da ni imela večjih izgub. Ako je res, da šteje turška vojska 80.000 dobro opremljenih in v municijo preskrbljenih mož se lahko sklepa, da bo odločilni spopad na terenu, ki je za Grke manj ugoden, ker je hribovit in oddaljen od grške preskrbovalne baze.

AMERIKA SE NE DA ODRI-VATI

—d Beograd, 30. marca. Presbiri poroča iz Pariza: Ameriška vlada je vsem, posebno pa zavezniškim vladam poslala noto, v kateri pravi, da smatra sebe za stranko pri reševanju vseh vprašanj, ki so izšla iz vojne. Dokler Amerika ne bo vprašana za svet o gotovih vprašanjih se bodo ta vprašanja smatrala za nepopolno rešena. Zedinje države so doznale, da je pri zavezniških tendencah, ne ozirati se na mišljenje Amerike v mednarodnih vprašanjih. Nota veli dalje: Ker brez dvoma obstaja med zavezniškimi nesporazum glede vprašanj že rešenih sporov, na katere so Zedinjene države pristale, si Ameriška ne rezervira samo pravice, odobriti odločbe, da brani svoj interes, temveč izjavlja že sedaj, da več odločb nikdar ni dobilo njenega odobrenja. To se tiče posebno vprašanj nemškega kabla, mezopotamskega petroleja in mnogo drugih vprašanj. Da Amerika ni član zveze narodov, ne more biti izgovor za negiranje pravic, ki si jih je Amerika pridobila z aktivnim sodelovanjem v vojni.

Iz naše kraljevine.

— Železniško ministrstvo društva. Na ministrstvo soobračaja se s prvo obročjo razna država in privatna društva državnih uradnikov, institucije in drugi za brezplačno vožnjo na državnih železnicah in parniških za udeležence raznih praznikov, izletov itd. Zato ministrstvo soobračaja obvešča vse organizacije, korporacije in udruženja, da nikakor ne more uvaževati takih prošelj radi prometnih razmer in nezadostnih železniških dohodkov, s katerimi kljub povečanim voznim tarifam še ni mogoče kriti vseh ogromnih izdatkov z ozirom na izredno veliko dragino delavnih moči in materiala za eksploatacijo državnih železnic in da je po vsem tem take prošnje treba omejiti na minimum in najpogostejše. V gotovih primerih bo ministrstvo soobračaja primorano, da ukine vse olajšave te vrste, tembolj, ker smatra, da sedanji čas vsestranskega dela za obnovo zemlje ni čas za prirojanje zabav, koncertov itd.

— Kongres živozdravnikov. Dne 9. aprila bo v Beogradu kongres živozdravnikov iz vse kraljevine, ki bo imel namen, da se osnuje centralno združenje vseh veterinarjev v kralje-

— Za naselitev donskih kozakov v južni Srbiji. Beograd, 30. marca. Iz Carigrada je došel sem ataman donskih kozakov Bogojevski, ki se namerava pogajati z našo vlado radi naselitve donskih kozakov v južnih krajih Srbije. Bogojevski bo v tej zadevi sprejet v avdijenci od regenta in Pašića.

— Ruski begunci in zdravilišča. Beograd, 30. marca. Državni odbor za ruske begunce je sklenil, da morajo Rusi zapustiti vsa kopališča in zdravilišča, kjer so začasno nastanjeni.

Neodrešena domovina.

— Ne bojte se njih, kateri umore telo... Iz velikonočnega uvodnika v tržaški »Edinosti« posnemamo: Kristus je pokazal vsem narodom, da je trpljenje in priganjanje največje gibalno življenje, temelj napredka, podlaga velikih uspehov, predpogoj trajnih zmag. Zgodovina nam kaže, da je v človeškem življenju in nehanju tudi najmanjši resnični uspeh spojen s trudom in bolečino. Kdor izbegava trpljenje, se odreka uspeha, kdor ne zaden križa na svoja ramena, se odpove vsemu, kar je vrednega in dragocenega v človeškem življenju. Čim večje trpljenje radi pravice, tem sijajnejša je končna zmaga. Ne bojte se njih, kateri umore telo, duše pa ne morejo umoriti! Ne trepetajte pred ljudmi, ki so umrljivi in nimajo pravice na svoji strani! Dvignite zastavo pravice kvisku. Pravice vam nihče ne more vzeti, če je sami ne zavrzete. Nostite, bratje, križ z veseljem, kajti po vsaki Golgoti pride vstajenje...

— Nizko pada italijanska justica. Neka italijanska družina na Voloskem ima tri sinove, dva sta fašista, tretji pa ne. Tega so fašisti počakali in pretepli. Fant je tožil. Ker sta bila med obtoženci sinova nekega višjega sodniškega funkcionarja, je vodil razsodo nekak za to uradno določen pisarniški uradnik, ki je napadalec kratkoma opustil obtožbe, dasi je bilo vse doka-

— Poštni in telegrafski objekti v Dalmaciji. Beograd, 30. marca. Italijanske oblasti bodo 8. aprila predale našim oblastim vse poštni in telegrafski objekte v onih delih okupiranega dalmatinskega ozemlja, ki pripadajo po rapalski pogodbi k Jugoslaviji.

— Za uničenje podgan v Beogradu. Ministrstvo za narodno zdravje bo pričelo te dni akcijo za uničenje podgan v Beogradu. Za vsako uničeno podgano bo plačala vlada dva dinarja.

zato in napadalec znani pa tudi tajni uslo. Nič ne bo čudno v italijanski justici, ako bomo prihodnje čuli, da je bil v takem slučaju obsojen tožilec!

— Iz Dalmacije. Italijanski uradniki so se ves čas okupacije surovo obnašali proti našemu ljudstvu, zalili so našega kralja in hujkali proti Jugoslaviji. Sedaj si pa marsikateri teh ljudi misli, da bi bilo vendar le bolje ostati v Dalmaciji v Jugoslaviji kakor pa iti službovat kam v Kalabrijo. Dalmatinci se izrekajo odločno proti temu, da bi ti ljudje, katerih srce je dve leti gorelo za Italijo, ostali na svojih mestih. Prebivalstvo bi ne imelo nikakega zaupanja do uradov. Kdor se je tako zelo ogreval za mater Italijo, kakor ti ljudje, naj le gre k njej in pri njej ostane. Proč žnjimi! — Italijansko vojaštvo odhaja v Italijo, vračajo pa se številni bivši vojski v civilu in iščejo v Dalmaciji svojo Ameriko. Dalmatinci pravijo po vsej pravici: Bog nas varuj kuge, toče in italijanskega naseljevanja! — Šibenik pozdravlja odhajajoče vojaštvo z »Addio Sebenico Morlacce«. Ljudje odgovarjajo z nasmehom: »Addio Italijani civili!« Marsikateri Italijanaš danes zabavlja na italijanske vojake in jih zmerja s »charlekinom«. To je vse res, ali taki so tudi Italijani, signoranti, genta senza carattere itd. našli. S tem zabavljanjem se Jugoslovenom ne morejo prikupiti.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 31. marca 1921.

— Protidržavna propaganda se nevarno širi po vsi Sloveniji, zlasti pa na Dolenjskem in v onih krajih Stajerske, ki meje na Hrvaško. Nositelji te protidržavne gonje so, ne strašimo se to povedati docela odkrito, klerikalni agitatorji in posamni duhovniki, ki se še vedno ne morejo užitviti v nove razmere. Ti agitatorji operirajo večinoma z vero. Govore, da je vera v nevarnosti, da hočejo v Beogradu katoliško vero iztrebiti, da hoče vlada prepovedati duhovnikom učiti verske resnice po cerkvah ter postaviti posebnega papeža v Beogradu. Neuko ljudstvo seveda verjame tem bajkam ter kar plamti od gneva in sovraštva proti srbskemu delu našega naroda, ki baje hoče slovenskemu ljudstvu odvzeti vero njegovih pradedov. Proti tej brezvestni agitaciji ne stori vlada ničesar, trpi pa jo ravnodušno tudi naša inteligenca, ki se ne gane, da bi poučila ljudstvo o pravem položaju ter preprečila to sistematično zastupljanje ljudskih mas. Zoper to propagando bi se morala zasnovati smotrna protiakcija, ki bi se je v prvi vrsti moralo udeleževati naše učiteljstvo, uradništvo in orožništvo kot krepka obrana naše državne in narodne misli. Ti faktorji bi naj med ljudstvom v besedi in dejanju širili razumevanje in navdušenje za naše narodne ideale, za našo narodno državo, proti kateri so se, kakor je očitno, zarotili vsi reakcionarni elementi. Na dejamo se, da ne bo ostal naš apel na naše narodne uradnike, učitelje in orožnike brez odziva in brez razumevanja. Ti faktorji, ki tvorijo hrbtenico vsaki državi, ne smejo več stati apatično in ravnodušno ob strani, ko izpodkopavajo notranji sovražniki v zvezi z zunanjim sovragom temelje naši državni zgradbi.

— Naša vlada je bila informirana! Naš beograjski dopisnik nam javlja po informacijah z najzanesljivejše strani, da je bila naša vlada pravočasno informirana o prihodu bivšega cesarja Karla v Budimpešto in da je že v petek in soboto ukrenila vse potrebne protidredbe. Vlada je tudi sedaj točno informirana o dogodkih na Madžarskem. Včeraj se je vršila vladna konferenca, na kateri so bili storjeni važni sklepi, ki so pa tajni vsled delikatnosti situacije, toda v slučaju potrebe se bodo skrajno energično izvršili.

— Občinski volitev v Ljubljani se bo udeležila po poročilu »Kmetijskega lista« tudi »Samostojna kmetijska stranka za Slovenijo«.

— Akcija napredne omladine v Splitu proti separatističnim strujam. Pred nekaj dnevi se je vršilo v Splitu zborovanje napredne omladine, na katerem se je osnovala organizacija proti separatističnim strujam. Pravnik Bulat je v daljšem govoru obrazložil svrbo zborovanja, očrtal politični položaj in opozarjal na rušilno delovanje sepa-

ratističnih elementov, ki izkopavajo zgradbo našega narodnega in državnega jedinstva. Omladina se mora organizirati v silno falango v obrambo krvavo pridobljene svobode. Obsoja apatijo, politiko prekrizanih rok in plerida za čvrsto organizacijo v smislu jugoslovenske narodne misli in za odkrit boj proti vsem separatističnim strujam in črni internacionali. Po več govorih in obširni debati je bila sprejeta resolucija, ki povdarja, da omladina ne pripusti, da bi se z doseženim jedinstvom v tej ali oni obliki eksperimentiralo ali da bi se kompromitiralo. Omladina apelira na vso nacionalno omladino v Jugoslaviji, naj nikjer ne dopusti, da bi se nekaznjeno žalilo naše državo in narodno jedinstvo, vsi protidržavni elementi naj vedo, da se bo povsodi postavljala proti njim čvrsta akcija jugoslovenske napredne nacionalne omladine. Sledila je izvolitev odbora. Regentu je bila poslana udanostna brzojavka.

— Okr. učiteljskih konferenc letos — kakor smo v 62. številki našega lista poročali — vohče ne bo radi previsoke voznine in prehranjevalnih stroškov na deželi, okrajna učiteljska konferenca za mesto Ljubljano pa se vrši kakor po navadi, ker ti stroški za učiteljstvo tu sploh ne pridejo v poštev. Tako je sedaj naknadno odredil višji šolski svet.

— Društva, ki jim grozi razpust. Politijsko ravnatelstvo v Ljubljani je sestavilo seznam vseh onih društev, ki že nekaj let ne izvršujejo svoje društvene naloge, odnosno, ki ne javljajo politični oblasti podatkov o društvenih poslih. Iz tega, 151 raznih društev obsegajočega seznama posnemamo, da so to društva, ki so vsled nastale politične konstelacije po polomu l. 1918. prenehala in ustavila svoje društveno delovanje. Med temi društvi so nekatera slovenska kulturna (Dramatično društvo, Gledališko društvo), dalje politična (n.p.r. »Katoliško politično društvo«), potem razna narodno-obrambna in stanovska društva, kakor tudi zelo številna nemška društva z zelo zvenečimi in čudnimi naslovi. n.p.r.: »Schuhmacher Verein«, »Landesverein des heil. Philipp Neri« in »Schutzengelverein in Unterschischke«. Vsega skupaj je v tem seznamu navedenih 37 nemških društev, ki nam nudijo zanimive politične refleksije na dobo pod Habsburgi, zlasti še na dobo pred vojno. — Politijsko ravnatelstvo v tem seznamu omenja dalje, da razpusti vsa ona društva, ki tekom 8 dni ne dokažejo, da se izvršujejo svoje društvene naloge. Nemška, v seznamu navedena društva lahko politično ravnatelstvo brez vsakega pomisleka takoj črta, ker pravno itak več ne obstojajo.

— Pokrajinski inspektorat finančne kontrole. Po podlagi člena 2. Uredbe o organizaciji finančne kontrole se s 1. aprilom 1921 ustanovi pokrajinski inspektorat za Slovenijo s sedežem v Ljubljani in z ekspozituro v Mariboru. Pokrajinski inspektorat je imenovan podinspektor Jurij Pfeifer, kateremu so prideleni sledeči funkcionarji: Podinspektor Anton Zorn, komisar I. razreda Franc Golob, komisar II. razreda Peter Držaj in Franc Česnik. Za vodjo ekspoziture v Mariboru je imenovan: Podinspektor Martin Kovač, kateremu so prideleni sledeči funk-

cionarji: komisarja I. razreda Ivan Kostl in Ernest Cankar, ter komisar II. razreda Franjo Bosinac.

— Društvo »Deutscher Wählerverein für Marburg« je uradno razpuščeno, ker njegov namen nasprotuje interesom naše države.

— Zdravniška služba v Postojni. Iz ozirov na ljudsko zdravje bi bilo nujno treba zasesti službo primarija na postojnski bolnišnici. Primarij bi obenem lahko opravljal posle okrožnega zdravnika in bi imel za ta dva delokroga letne fiksnе prejemke 10.000 lir, razen tega pa obsežno privatno prakso, ker da lež naokoli ni nobenega slovenskega zdravnika. Prednost imajo zdravniki, ki so izvežbani v kirurgiji. Reflektantom, ki pa morajo biti rojeni v zasedenem ozemlju, se nasvetuje, da se glede informacij obrnejo na gerenta postojnske občine, gospoda Josipa Dovgana.

— Iz živinozdravniške službe. Premišljeni so: Josip Čeh, višji državni živinozdravnik v Škofji Loki, okrajnem glavarstvu v Krškem; Josip Kunc, državni živinozdravnik v Novem mestu, v St. Jernej; Filip Kulterer, državni živinozdravnik pri poverjeništvu za kmetijstvo v Ljubljani, na Vransko. — Josip Rauter, provizorni državni živinozdravnik na Bledu, je imenovan za živinozdravnika okrožja kumanovskega s sedežem v Kumanovu.

— Odlikovanje po smrti. Pokojni major g. Jurij Deisinger je bil z ukazom z dne 20. decembra 1920, razglašenem v Vojnem listu dne 19. februarja t. l. naknadno odlikovan s srebrno medaljo za požrtvovalno službovanje.

— Smrtina kosa. Umrl je v Ljubljani, na Krakovskem nasipu št. 14 g. Viktor Klemenec, vulgo Koglovsek, posestnik in gostilničar. Bodi mu blag spomin.

— Govor o sv. pismu se vrši v petek ob pol osmih zvečer in v nedeljo ob treh popoldne v evangelijski cerkvi na Gospodsvetski cesti.

— Mariborske novice. Znani Križev dvor v Studencih je baje prodan za dva milijona kron neki nemški družbi, ki namerava napraviti tam veliko tovarno za konfekcijo. — Gostilno »Pri črnem orlu« prevzame neki Zemljik iz Gradca.

— Gozdni požar. V sredo popoldne je začelo goreti v gozdu pri Zgornji Kungoti. Med drugim je pogorela lesotrna Kralju iz Zagreba velika množina posekanega lesa v vrednosti 30.000 K.

— Stolpna ura na našem Gradu, t. j. kazališče in stari kazalci, so že na pol od rje snedeni. Ker se že manj važne stvari tam gori popravljajo in prenavljajo, bi bilo pač umestno, da se tudi ta javna ura postavi v boljši stan.

— Glas iz občinstva. Ob uhodu v mesto ob Lateranovem drevoredu, na prostoru nekdanjega dirkališča tik ob železnici, štrli sprehajalcu nasproti cela vrsta na pol razbitih starih konjskih in vojaških barak, ki so videti kot ciganska taborišča. Mestna občina naj da vreči te lesene podrtje enostavno proč, ali naj jih demobilizacijska kom. spravi v svoj muzej. Obstoja pa tudi nevarnost požara. Iskre mimo vozečih vlakov lahko vzgo ta brig, potem pa z bogom bližnji kolizej!

— Nenavadna rešilna akcija. Uslužbenec rešilne postaje Zdravič je snoči okoli 11. ure opravil nenavadno rešilno akcijo. Na rešilno postajo so javili, da je nekdo — v popolni vinjenosti padel na Sv. Petra nasipu pri Pavrovi hiši v Ljubljani. Po stopničasti zagati med nasipom in Sv. Petra cesto se je zakotalil rudar, 43letni Jure Guzelj iz Trbovelj in priletel v strugo Ljubljance. K sreči je padel v gosto in lepo dišečo mlakuzo. K stumi betonski steni struge so pristavili lestvo, po kateri je na to Guzelj splezal z največjim naporom na suho. Ko je lezel po lestvi, so ga v večjo varnost privezali še z vrvo, da so ga obenem skoro ven vlekli. V neki bližnji kavarni se je drugače naposkodovali, a docela premočeni Guzelj preobčel in okrepčal po nelibni kopeli.

— Mala Lojzika kot priča. V razpravno dvorano pred resne sodnike je včeraj dopoldne prikorakala mala, prijazkana in zvedavo po dvorani gledajoča šestletna deklica Lojzika Pavlin iz Cerovca pri Liti. Pred kazenskim senatom je morala pričati, kako je nepridiprav Nace Gričar izmaknil denarnico — v njeni navzočnosti v sobi na dan sv. Štefana, ko je knez Čož bil prišel od maše in s seboj prinesel suknjico, v katerem je bila denarnica. Sodni sluga Sever je prijel malo Lojziko in jo posadil na mizo pred razpelo, da se je mogla pogovarjati z resnimi sodniki. Senatni predsednik svet. Vederinjak jo je pobaral: »Ti, koliko si stara?« Lojzika: »Šest let!« Predsednik: »Ali že hodiš v šolo?« Lojzika odkima z glavo, zvedavo zroč v talarje sodnikov. Predsednik: »Kdaj pa boš?« (namreč hodila v šolo.) Lojzika z nedolžno navzornostjo: »Ko bo zgodaj!« Lojzika je potem sodnikom povedala, kakšne bukvice je nepridiprav Nace izmaknil iz suknjice. »Take bukvice, ki znaajo brati!«

— Solčni grad — hladni zapor. Mlada, brhka osemnajstletna Albinca Založnik se je šetala po solčnem ljubljanskem Gradu, ozirajoč se koketno in vabljivo po kavalirih. Bistvo oko policijskega agenta ji je sledilo in je slednji moral brhka Albinca zapustiti talnošufeti Regalivlev kaj ter slediti nekavalirskemu vabilu na policijo. Albinca je bila spočetoma zelo ogorčena, zakaj ji policija ne dovoli zlate svobode. Kmalu pa so ji temeljito prelistali njen grečni register in našli zapisano, da je

Albinca Založnik pobegnila od svoje gosposdine dr. Vidmarjeve v Pražakovi ulici, ki ji je bil pred tedni zjutraj izročila 400 kron denarja z naročilom, naj gre na trg nakupovat. Albinca pa je z denarjem izginila in nekaj dni dobro živela. Sedaj ima v zaporih deželnega sodišča brezplačno stanovanje in hrano.

— Da bi grife priganjali... Mladici Pečjak je bil nekaj dni zaposlen v mestni plinarni. Lojzeta je zadisal »katrana«. »Sunile ga je nekaj kilogramov, a so ga zasacili in ovadili policiji. Lojze je tatvino katrana priznal brez vsakih oledovalnih izgovorov, češ: »Res je! Ukradel sem pol literčka katrana!« »Zakaj pa ste ukradli katran?« Čemu Vam naj bi bil?« »Gospod! Doma na stanovanju je polno griflev. Ukradel sem pol litra katrana, da bi z njim priganjal grife!« Lojze Pečjak stanuje v Kolodvorski ulici št. 34. Odi ti je moral v zapore, kjer ni »grifjeve«.

— Pretep. Velikonočni ponedeljek praznujejo na kmetih s plesi in kmečki fantje na Gorenjskem tudi s pretepi. V Senčurju pri Kranju so se na ta dan spri kmečki fantje. Nastal je silen pretep in poboj. V divjem metcu je bil težko v trebuh zaboden poresnik, 35letni France Kralj, katerega so morali sedaj prepelati v ljubljansko bolnišnico v svrhu operacije.

— Nezvest blazec. Blazec Jernej Knap je svojnemu gospodarju Francu Suštarju na Dolenjski cesti poveril svojo obleko in 50 kron gotovine. Suštar ima 2500 K škode.

— Tatvina obleke. Iz vrti Čekinovega gradu v Spodnji Šiški je neznan tat odnesel za 1000 kron raznega perila in obleke.

— Beg iz vojaških zaporov. Vrhčan, redov Anton Jerina je včeraj pobegnil iz vojaškega zapora. Jerina je zelo drzen dezerter, že 4krat je pobegnil od vojakov.

— Javna zahvala. Tem potom se v svojem in v imenu svoje žene najpristneje zahvaljujem za vso pomoč in vse darove, ki sva jih prejela ob priliki nesrečne izgube našine hčerke Angele. Bog plačaj! Ivan Zupančič, postročček, Dunajska cesta 9, II.

Kultura.

Repertoar Narodnega gledališča Ljubljani.

Drama:

Četrtek, 31. marca: Bajka o volku. Ob znižanih cenah. Izven.

Petek, 1. aprila: Mrakovci. Red C.

Opera:

Četrtek, 31. marca: Veselo ženo windsorske. Red E.

Petek, 1. aprila: Fra Diavolo. Izven.

— II. redni občni zbor »Narodne Galerije« se vrši v petek, dne 1. aprila, ob 5. uri v mestni zborovalnici.

— Orkestralno društvo »Glasbene Matice«. Važna skupna vaja v nedeljo, 3. aprila ob 10. v Tonhalle. Vsi in točno!

— Pevsko društvo »Ljubljanski Zvon«. Danes zvečer ob sedmih ženski, ob osmih moški zbor. Ne zamudite! Odbor.

Razburljiv prizor v Solskem drevoredu.

Na rešilno postajo v Mestnem domu je snoči okoli 8. ure pritekel neki gospod in ves zasopel pravil uslužbenec g. Humljn: »Hitro idite! Tam v Solskem drevoredu se hoče neki mlad človek obesiti! Splezal je že na drevo in visi!« Gospod Humelj je tekel v šolski drevored in v resnici opazil na mladem kostanjevem drevesu tek stojnice mezarice Marije Makovec nekega mladega človeka, ki se je vedel kakor opica, besneč, tuleč, rjoveč in oprigamajoč se od veje do veje. Suhe veje so kar hreščale. Človek je veje grizel in mestoma je dajal od sebe prav pasje glasove: »Hov... hov!«

V drevoredu se je takoj zbrala znatna gruča radovednih gledalcev. Nihče se ni upal stopiti bližje k drevesu. Naenkrat je nesrečni človek skočil z drevesa in bledeli oči začel smotriti gledalce, ki so se mahoma spustili v divji beg in razpršili na vse strani, boječ se, da jih »stekli človek« ne ugrizne. Mladenič je na to zopet splezal na drevo, a potem kmalu zopet na tla. Za tem se je spustil v divji tek po ulicah.

Strazniki za njim... Bil je po nekod pravi drindaj! Za šentpetersko vojašnico v ulici pri mitnici so je človek za trenotek ustavil. Bil je ves spehan, iz ust so se mu cedile bele pene. Tam službojuči straznik je hitro obvestil bolnišnico o opasnem človeku. Strije bolniški strazaji so ga na to prišli, zvezali z močnimi vrvmi in ga odnesli na opazovalni oddelak javne bolnišnice. Tu je nesrečni vao noč grozno tulil in lajal. Raztrgal je na sedmem oddelku vse vrvi in prisilno jopiče. Vrvi je kar grizel.

Pri nesrečnem mlademu človeku niso našli nobenega denarja, našli so le šolsko spricevalo enorazredne ljudske šole v Trnkih, okraj Koper v Istri. Na podlagi tega spricevala domnevajo, da je nesrečnik Ivan Maršič, rojen 16. aprila 1901 v Zavrčah.

Poleg spricevala so našli še dva zdravniška recepta, enega dr. Piera de Zavento, specialista za spolne bolezni v Trstu. Danes dopoldne je mladi človek popolnoma miren, samo v enomer izprašuje: »Ali pride zdravnik?« Na čemu je bolel, doslej je ni zdravnik dogledal. Ali je steklina, kot se je snoči razneslo po Ljubljani, ali pa je posledice gotove bolezni?

Sokolstvo.

Javni nastop moškega naraščaja ljubljanskega Sokola vrši se v soboto dne 3. aprila ob pol 8. zvečer v telovadnici Narodnega doma s sledečim sporedom: 1.) Dece: vaje s palicami za leto 1921; 2.) deca: igre in raznoterosti; 3.) orodna telovadba naraščaja in dece; 4.) naraščaj: proste vaje za leto 1921; 5.) skupina. Vstopnina: sodež 2 din., stojišča 1 din. Blagajna se odpre ob pol 7.

Društvene vesti.

Shod bančnih uradnikov. V Mesni domu je bil sredi ob pol 8. zvečer shod bančnih uradnikov in uradnic, ki je razpravljal o uvedbi sedemurnika pri bančnem uradnem poslovanju. Shod je v bistvu podal razpoloženje bančnega uradništva. Bančni sindikat je te dni uvedel sedemurnik, obenem pa uradnikom ponudil 10% povišanja. V sredo 30. t. m. je v večini bankah uradništva podpisala zadevne izjave; oni, ki so podpisali odklanjali, so pa od ravnateljstev prejeli odpuščanje. Na shoda je predsednik Orehek naznanil demisijsko dosedanega odbora, ker so nastopile sporne difference med uradništvom in odborom, kateremu očitalo, da ni umel braniti koristi uradnikov. Na shodu so ugotovili, da je izjava podpisala 163 uradnikov, proti pa je bilo 109. Shod je v principu sprejel sedemurni delavnik in izvolil sedemčlanski akcijski odbor, ki ima nalogo izravnavati difference med bančnim sindikatom in uradništvom ter izposlovati, da se odpuščeni uradniki zopet sprejmejo v službo. Shod je bil povsem miren, brez vsakega incidenta.

Društvo tobačnih trafikantov naznanja, da se vrši redni občni zbor društva v nedeljo, dne 3. aprila ob 2. popoldne v salonu hotela Lloyd na Sv. Petra cesti. Ker je na dnevnem redu tudi volitev odbora, je obilna udeležba potrebna.

Za invalide, vojne vdove in sirote. Oni člani in članice poverjenstva Splošne organizacije vojnih invalidov, vdov in sirot za Ljubljano in okolico, ki se sedaj niso prišli po moko, se pozivljajo, da se zgledajo člankimi knjižicami najkasneje do vključno 3. aprila v šentpeterski vojašnici, soba št. 5 v vrhu nakazila. Opozorjamo ponovno, da pridejo v poštev samo člani in članice, ki biva v okolici ljubljanskega sodnega okraja. Zgledajo naj se tudi dočleni, ki so bili nekoč zavrnjeni s kakršnokoli motivacijo.

Zaupni volilni sestanek SKS se ne vrši danes dne 31. marca, kakor je

bilo pomotoma poročano, marveč jutri, dne 1. aprila ob 8. zvečer v gostilniškem paviljonu pri Starim Rimljanu (gosp. Mrak) na Rinski cesti. Sostrešniki se vabijo, da se sestanka zanesljivo udeležijo.

Najnovejša poročila.

KAREL SE JE HOTEL PROGLASITI ZA HRV. KRALJA.

Budimpešta, 30. marca. Po informacijah iz dobro poučenega vira je imel Karel v slučaju, da bi se mu posrečil državni udar v Budimpešti, namen, da na čelo svoje vojske udere na Hrvaško ter se proglasi v sporazumu s frankovskimi in radičevskimi elementi za hrvaškega kralja.

GLEDALIŠKO VPRAŠANJE V LJUBLJANI.

Beograd, 30. marca. V poučenih krogih zatrjujejo, da se ljubljansko gledališče zopet izroči privatni upravi, ker se je izkazala državna uprava za predrago.

OBČNI ZBOR POLITICNEGA DRUŠTVA »EDINOST«.

Trst, 30. marca. Občni zbor političnega društva »Edinost«, sklican za večeraj v Divači, se ni mogel vršiti, ker ga je oblast prepovedala, največ radi tega, da bi se ne smatral za manifestacijo proti aneksijiški slavnosti v Ogledu, izvršeni imenom goriške dežele. Občni zbor se bo vršil v Divači dne 4. aprila.

NOV PROTEST GORIŠKIH ITALIJANSEV.

Gorica, 30. marca. Skupina furlanske akcije je sklicala shod v gledališče, na katerem se je v svojo ogorčenostjo poudarjalo, da bi bila zapadna Furlanija z Gorico v poslanski zbornici zastopana po hribovskih Slovencih, ako ostane pri dosedanjih razdelitvi volilnih okrajev. Sprejeta je bila ostra resolucija, ki zahteva od vlade varstva za italijanstvo Gorice in Furlanije, to je združitve goriškega volilnega okraja z videmskim. Ako se to ne zgodi, odstopijo vsa italijanska deželna in občinska zastopstva.

Dobrovoljci Jugoslovenskega polka M. G. Tomsk se vabijo na prijateljski sestanek v soboto dne 2. aprila t. l. ob 8. zvečer v gostilni Bolič, Dunajska cesta 6.

IZ DEŽELE ANARHIJE.

Poboji in požigi se nadaljujejo vsak dan. Preiskave radi bombe na »Diano«. Bombe in orožje vse povsodi.

Firence, 30. marca. V Carmignanu sta bila ubita dva orožnika. Zvečer je zopet prišlo do spopada med orožniki in komunisti. En orožnik je bil ubit, eden težko ranjen. Ko so za vse to izvedeli fašisti v Firenci so odšli v Carmignano in tam razbili delavski dom ter ga zažgali. V hišah anarhistov in komunistov se je našlo mnogo orožja in municije. Med anarhisti so tudi občinski odborniki, ki so bili aretirani. Iz Luchesije tudi prihajajo slična poročila, kjer je tudi zgorel delavski dom. Isto se je zgodilo v Mosaseru.

Milan, 30. marca. Policija išče povzročitelje atentata na »Diano«. Sodi se vsekakor, da je bila bomba vržena v »Diano«, v zvezi z atentati na železnice. Aretirali so nekega Antona Prtrapali in policija misli, da je na sledu atentatorjem. Žrtve eksplozije je bilo 19. Iz Mantove poročajo, da so našli na železniški črti Mantova-Verona eksplozivne snovi, shranjene v steklenicah. To je v zvezi z atentati na železnice. V Perugiji so našli na raznih delih mesta zakopane v zemljo številne bombe in mnogo orožja. Oblasti iščejo, da bi dobile še kaj skritega streliva in orožja.

Borze.

Zagreb, 30. marca. Devize: Berlin 228-229.75, Bukarešta 0-199, Italija 574-575, London 565-569, Novi Jork, kabel, 143.75-144.25, Novi jork, ček, 142-143, Pariz 992-1000, Praga 189-190, Svica 2450-0, Dunaj 20.45-20.50. Valute: ameriški dolarji 189.50-190.35 avstrijske krone 31 do 22.50, bolg. lev 160-0, češkoslovaške krone 182-187, franc. franki 950-960, napoleondor 479-477, nemške marke 222-224, romunski lej 194-196, italijanske lire 557-563.

Izpred mariborske porote.

Obsolena tolovajska družba. V sredo je sedelo kar osem članov znane

tolovajske družbe iz Apaš na zatožni klopi. Pet članov je pa ušlo v Avstrijo. Lani je kupil posestnik Bauman v Zg. Ročici od posestnika Zunderla par volov za 25.000 kron. Ti voli so bili kot vtihotapljeni zaplenjeni znanemu Pinku iz Cmureka, ki je bil vodja tolovajske družbe, pa je pravočasno ušel v Avstrijo. Ko je Pink zvedel, da so ti voli v posesti Bauman, je s pomočjo nekega Rebernika najel družbo, jo oborožil z vojaškimi puškami, nakar so šli vsi v noči 2. julija čez našo mejo, prišli k Baumanu in mu odpeljali vola. Osem članov so ujeli in ti večinoma priznavajo svojo krivdo. Obsojeni so bili: Rudolf Ormiz na 14 mesecev, Janez Hamer na 15 mesecev, Al. Snedec na 1 leto, Josip Herzer na 13 mesecev, Al. Kardoš na 1 leto, Rihard Kolmanič na 1 leto, Ivan Duh in Ivan Rek pa na 13 mesecev ječe.

Poizvedbe.

Zgubila se je ročna torbica s manjšo vsoto denarja in važnimi listinami. Ouda naj se v Križevniški ulici št. 10/1.

Izgubil se je v torek 29. t. m. med 11. in 12. uro dopolne zlat uhan z briljantom na potu po Prešernovi ulici, nato Dunajski cesti do Francišanske ulice, po Selenburgovi ulici skozi Zvezdo, po Vegovi ulici, Knežji ulici in Turjaškem trgu. Pošten najditelj naj ga odda pri upravnistvu »Slov. Naroda« ali policijskem ravnateljstvu proti dobri nagradi.

Zgubila se je lovška pisica rujave barve, na ovratniku je bilo gravirano ime Jos. Bergman in pasja marka za 1921. Kdor jo pripelje nazaj v Ljubljano, Poljanska cesta 87, dobi dobro nagrado.

Glavni urednik:
Rasto Pustoslavšek.
Odgovorni urednik:
Božidar Vodeb.

Zahvala.

gospoda Jos. Reiserja, narodnega predstavnika.

Tem potom izrekan srčno zahvalo za njegov trud in posredovanje pri ministristvu v Beogradu radi molit službenih stvari, katere sem po njegovem posredovanju že dobil.

M. Baft.

Stenografino in strojepisko

avzabno sprejemem takoj. Plača po dogovoru. Odvetnik dr. Josip Klapet, Janca Trdinova ul. št. 3. 2250

Smrekovi hlodi.

200-1600 m³ podrtih smrekovih hlobov in gorila se proda. Kurt Halbwirth, Pošta Meža, Reichenhof. 2255

Boljša sobarica

z dobrimi izpričevali in spretna v serviranju in če mogoče, da govori nemško se išče. Angliški konzulat, Zagreb, Glogičeva ul. 7, L. 2213

5 vagonov bukovih drv

popolnoma suhih naprodaj. Anton Jakomini, Kočevje. 2248

Na drobno!

Prva kranjska vrvarna

Ivan N. Adamič
Ljubljana, Sv. Petra cesta 31.
Telef. 441.

Čebulček

in kladni semenski grah priporoča Sever & Komp., Ljubljana. 1760

Dobro lodo in trgovino

z mešanim blagom na najpogostejši ulici mesta Maribora se radi družinskih razmer prodaja. Ponudba pod šifro »110 A B« za Anončni in informativni servis »VEDEŽ« Maribor, Slovenska ul. št. 2249

Išče se gospodilca

in 1/2 in 6 letnima dekletima na čez dan P. Pollak, Rnaska ul. 17. 2219

Avtomat

z vtežjo se ceno prodaja. Igra 14 komadov, nepokvarjen, omara iz iridega lesa, poliran, 215 cm visok, 105 širok. Linhartova ul. št. 5. Barak. 2235

Išče se družabnik

trgovsko naobražen, s primernim kapitalom za zelo dobičkonosno veletrgovino z mešanim blagom. Ponudbe je poslati pod »družabnik 200.000/2077« na upravo Slov. Naroda. 2077

Na debelo!

Najboljša okrepčujoča sredstva za odrasle in otroke je izdelano vilo lekarnarja G. Piccolija v Ljubljani. 6

Sprejme se spratno prodajalec ali prodajalca v večji specializirani trgovini v Ljubljani. Prodajalca ima stanovanje v hiši Pismene ponudbe pod »Družabnik 2140« na upravnistvo Slov. Naroda. 2140

Prodajalke, dobra moč, velika knjigovodstva se sprejme. Naslov pove upravo Slov. Naroda. 2179

Samostojan podrukar

trajni se za vlastništvo v Jugoslaviji, koji može rukovoditi oko 30 jutara vinograda i malo gospodarstvo od 80 jutara. Leti mora znati hrvatski ili slovenski u govoru i pismu perfektno, a nemacki konjeklje. Ponudbe se prepiše svjedočba i naznaka plaće na upravo lista pod »Podrukar 2189« na 2189

Prostovoljna prodaja

Mnoga pohitva ter raznoteritih blagovnih predmetov, licitandno se vrši radi odpuščanja v soboto 2. aprila od 9. ure popoldne naprej v Balzamu na Dunajski cesti. Pregled predmetov v petek cel dan. 2211

Traži se vliče prevajalca

po najbolje tehnična iz njemackog i takodjer iz francuskog i engleskog jezika u arbohrvatski jezik. Prevajanja su isključivo tehničke naravi. Posao je stalna. Naplata po ugovoru. Ponudbe molli da se šalje pod »Prevod 2218« na upravo Slov. Naroda. 2218

Klavirje

Black Ende, Blite itd. Popravila iz prve roke, strokovno in cenovno. A. Mušič, Ljubljana, Selenburgova ul. 8.

Kupim konja se vožnja in ježo in na plačnega. Ponudbe s ceno na upravo »Slovenskega Naroda« pod »Konj 2257«. 2257

Kupim več že večjih divjih kostanjev. Naslov: Jos. Primo, Ljubljana, Dolarska ul. št. 3. 2231

Sprejmeta se:

dva gospoda na stanovanje in hranilo. Naslov pove upravo Slovenskega Naroda. 2232

Viničar

ki se žene na čebelarstvo, se takoj sprejme. Prosto stanovanje, plača po dogovoru. Pismene ponudbe na Anton Svet, pos. Sp. Suka, Planinska cesta 276. 2233

Iščem službe kot vezilja

(šikarke) v hrv. Ponudbe pod »Vezanje 2247« na upravo Slov. Naroda. 2247

Več dobrih mehanikov

se sprejme. Ponudbe pod »314/2241« na upravo Slov. Naroda. 2241

Prodajo se stoječi hrasti

Več se poizve: Brdo pri Vičah št. 21. 2242

Več tisoč špargljevih sadik

(sadilnih) ima na prodaj R. Humet, Ljubljana, Linhartova ulica 12. 2258

Preklic.

Podpisani Martin Živič preklicujem in onlastujem želite gospoda Josipa Premetič, kateremu se zahvaljujem, da je odstopil od kazenskega preganjanja. V Ljubljani, 30. marca 1921.

Martin Živič, Ljubljana, Marlovskova cesta 13.

Preklic.

Podpisana preklicujem in obžalujem vse žalitve in obdolžitve nasproti gospe Franciški Kovač, kateri se zahvaljujem, da je odstopila od obtožbe. V Ljubljani, 30. marca 1921.

Marija Štrukelj, delavčeva žena, Ljubljana, Cesta na Loko št. 26.

Trgovski lokal

na lepem kraju se odda agilnemu trgovcu v najem. Ponudbe pod »Družabnik 2253« na upravo Slovenskega Naroda. 2253

Otroka vsake starosti,

boljših staršev, sprejme gospa brez malih otrok v dobro oskrbo. Naslov pove upravo Slov. Naroda. 2251

Kontoristinja,

zmožna perfektno slovenskine, nemščine ter vseh pisarniških poslov je tudi lahko začetnica — se išče. Točne oferte in zahteve plače pod »K. N. 2220« na upravo Slov. Naroda. 2220

Vsled selitve se prodasta iščem poletno stanovanje,

2 postelji z ličnimi vsmetni iz trdega lesa, slika in drugo. Vprašati je pri tridki Franja Dečman, Sv. Petra c. 12. 2238

F. & E. Remžgar
sobotnikarstvo in pisarnarstvo
Kolodvorska ul. 18. Ljubljana
Cepova cesta 10.
Specialna trgovina za hranjenje lesa, kakor tudi za najmodernejše stikane sob.

Kakršnen gospod, tak sluga.
Velezanimiva burka iz vojaškega življenja. Vprizarja se z velikim uspehom na številnih odrih.
Cena K 9.
Dobl se v Narodni knjigarni v Ljubljani, Prešernova ul. št. 7.

Banka in menjalnica L. KOHN i drug
Zagreb, Preradovičeva ul. št. 2.
Telefon: 23-88. Brzjav: Kohnbanka.
Efektura | Prodaja in kupuje | Vloge
borzne naloge | valute in | na tekoči račun
najkulantnejše. | efekte. | ob ugodnem obrestovanju.

ŠVICARSKA FIRMA
odda licenco za v
Jugoslaviji dobro uvedeno, preizkušeno stavbeno specialiteto izvrstnih referenc.
Tovarniške naprave ni treba, dober zaslužek za praktične stavbene strokovnjake z glavnico. Ponudbe pod šifro P 367 On in Publicitas A.-G., Otten, Svica.

Potrži globoke žalosti naznanjamo, da je naš iskrenoljubljeni oče, brat, stric in svak, gospod
Viktor Klemenc
posestnik in gostilničar,
dne 31. marca t. l. previden s tolažili sv. vere bogu-vdano preminul.
Pogreb nepozabnega rajnika bo v soboto, dne 2. aprila 1921 ob 2. pop. iz hiše žalosti, Krakovski nasip št. 14, na pokopališče k Sv. Križu.
V LJUBLJANI, dne 31. marca 1921.
Viktor Klemenc, sin. — Antoa Kolesa voj. Klemenc, sestra. — Vsi ostali soredniki.

Severozemsko
krmilno peso
zadnje letine, najceneje, priporoča trgovcem
Sever & Ko.,
Ljubljana.